

ДУХОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО ДОСВІДУ У СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Посилення впливу соціально-економічних, політичних аспектів на всі сфери суспільного життя на початку ХХІ століття детермінує необхідність переорієнтації освіти як провідного соціального інституту в світлі нових педагогічних концепцій духовного виховання і, відповідно, організації педагогічної діяльності. Аналіз сучасної освітньої практики свідчить, що впровадження нової гуманітарної моделі стає сьогодні все більш необхідним у такій освітній сфері, як педагогіка духовності, якій, незважаючи на її виняткову важливість у формуванні особистості молодої людини, не приділяється достатньо уваги в педагогічній теорії і практичній діяльності як загальноосвітніх, так і вищих навчальних закладів.

Подолати ситуацію можливо за допомогою використання ряду форм і методів, які сприяють духовному, культурному й особистісному становленню молоді. Важливе значення для вирішення цієї проблеми мають праці Ш. Амонашвілі, В. Беляєвої, І. Беха, Г. Васяновича, В. Вілюнас, І. Зязюна, Н. Миропольської, А. Леонтьєва, Д. Лихачова, І. Кевішаса, О. Отич, В. Рибалки, В. Сухомлинського, Н. Щуркової і ін.

Наш час не назвеш простим. Урбанізація, технологізація всіх сфер суспільства поглинають все, що пов'язано з поняттями культура і духовність. На очах зникають архітектурні пам'ятки в старій частині міста на догоду безликим сучасним хмарочосам. Кричущі сучасні споруди, мов бур'яни, пригнічують гармонію старих забудов, які століттями символізували стабільність і спокій. Технократія все частіше й швидше відводить людину від традицій, звичаїв, позитивних емоцій. Так, книга перестала бути основним джерелом інформації, а на зміну їй прийшов Інтернет – чудовий винахід, чудова знахідка з чарівними можливостями. Але прискорення – ще не гарантія позитивного результату. А необмежена свобода в океані не завжди корисної інформації, яка шукає молоді чисті душі, часто ловить у свої тенета тих, хто ще не щеплений від подібної інтелектуальної інфекції. Комп'ютерна залежність –

ще одна серйозна проблема нашого суспільства. Морально стійкі люди розуміють, що ніколи красивий віртуальний світ не замінить реального життя з його природними емоціями, почуттями, сприйняттям світу. Як відчуває себе юна, ще не сформована душа, коли потворне називають прекрасним, коли брехня підноситься над правдою? Де ці добрі казки дитинства? Або чому нас обманюють? Хто відповідь?

Викладач бачить мету своєї діяльності в створенні духовного простору, де незмінна сутність людини пов'язана з цінностями і смислами. Бо духовність – це загальне для всіх і об'єднує всіх, це звернення до розуму (рацію) і серця (емоцій). Він, викладач, залучаючи студентів до світу мистецтва, культури, передає разом зі знаннями частинку свого серця, своєї душі, українського духу, який проникає в душі студентів і стає їх духовністю. В умовах глобалізації проблема взаєморозуміння, відкритості, діалогу культур представляється особливо важливою, оскільки останній може бути розглянутий в якості найважливішого засобу збереження і виховання духовності. У процесі культурного діалогу відбувається процес спілкування і взаємозбагачення духовним досвідом, своєю духовністю.

Необхідно зауважити, що іноземні студенти відкриті до нашої культури. Вони відвідують музеї, театри, читають українську літературу, охоче готують і проводять культурні заходи в позааудиторний час. Залучаючи студентів-іноземців до українського мистецтва (починаючи з форм, близьких до їхнього сприйняття) бачимо, як вони опановують духовну культуру нашої країни. З українською поезією, народними піснями засвоюється дух української культури. Відбувається тонка взаємодія у сфері духовності: молода людина проникає в культуру, а в її свідомість проникає дух.

На початковому етапі навчання пріоритетним залишається вивчення української мови, а отже, у нас є можливість заглибитися в культуру країни навчання, її традиції, звичаї. Але для цього потрібно зацікавити студента, показати всю красу і привабливі сторони української мови, головне багатство народу, за допомогою якого ми занурюємося в мовне середовище і пізнаємо світ. Мистецтво слова, фарби звуку, руху сприяють міжкультурній комунікації,

формують людину культури і вводять її у світ мистецтва спілкування. Навчання української мови повинно мати лінгводидактичну спрямованість, органічне поєднання форм аудиторної та позааудиторної роботи для розкриття можливостей кожного студента опанувати іншою, такою несхожою на його рідну, мовою.

Вивчення української мови більш ефективно у процесі виконання народних пісень, читання віршів українських поетів, коли милозвучність мови, її мелодика сприймається не лише розумом, але й емоційно чуттєво. Наприклад, ознайомлення з творчістю Т. Шевченка не залишить байдужими студентів. Твори Тараса Шевченка досягають глибини сердець і стають образом і мірилом духовних вершин нації для студентів-іноземців, які нещодавно приїхали на навчання в Україну і прагнуть якомога більше дізнатися про культурну спадщину нашої країни.

Як зазначав В. Сухомлинський, «чим більш культурною стає людина, тим сильнішою вона стає Сила, помножена на ніжність, породжує благородство. Благородство не може бути слабким. Його обов'язок – захоплюватися красою, творити її, захищати її» [5]. І це завдання покликані вирішувати сучасні навчальні заклади незалежно від рівня акредитації, бо тільки через освіту і виховання суспільство приходить до розуміння, що цінність кожної нації в силі її культури і духовності.

Література

1. Бех І. Д. Діалог культур у психолого-педагогічному осмисленні / І. Бех // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів XI Міжнар. Педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [Голов. ред.: І. А. Зязюн]. – Вип. 5(9). – Чернівці : Зелена Буковина, 2014. – С. 26–29.
2. Буева Л. П. Духовность и проблемы нравственной культуры / Л. П. Буева // Вопросы философии. – 1996. – № 2. – С. 3–9.
3. Зязюн І. А. Естетичні засади розвитку особистості / І. А. Зязюн // Мистецтво у розвитку особистості: монографія / за ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. – Чернівці : Зелена Буковина, 2006. – С.14–36.
4. Отич О. М. Аксіосфера гуманістичної педагогіки / О. М. Отич // Традиційні цінності українського народу у виховному професії сучасної гімназії : зб. наук. пр. / [упоряд. Н. М. Флегонтова, М. П. Вовк; за ред. О. М. Отич, Л. В. Свириди] / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ педагогічної естетики та етики. – К. : ПООД НАПН України, 2012. – С. 5–10.
5. Сухомлинський В. // Вибр. твори: В 5-ти тт. – К. : Рад. школа, 1977. – Т.5. – С. 446–472.
6. Феськів М. Елементи національної школи, які треба і можна реалізувати / Михайло Феськів // Мандрівець. – 1994. – № 1. – С. 77–83.